

PREDGOVOR

Zastave i grbovi rezultati su čovjekove potrebe za simboličkim predstavljanjem svog identiteta i identiteta zajednice kojoj pripada. U međunarodnoj komunikaciji zastave i grbovi glavni su znakovi vizualnog identiteta svih država svijeta ali i mnogih drugih političkih cjelina. Predstavljaju ili čine prepoznatljivima postojanje, prisutnost, podrijetlo, vlast, posjed, slavu, ciljeve i status cijeloga naroda odnosno države.

Zastava, jednobojan ili višebojan komad tkanine, često ukrašena vezenim ili otisnutim znakovima (simbolima, figurama ili amblemima), oduvijek je bila u funkciji društvene komunikacije. Ona čini prepoznatljivima podrijetlo i državnu pripadnost te budi osjećaje odanosti, slave i ponosa. Zastavom se iskazuje i čast, upozorenje i prijetnja, poticaj i obećanje, pohvala i osuda, a posebno je važna u političkoj komunikaciji jer zblizava istomišljenike, ali i naglašava suprotnosti prema drugima.

Opća je praksa da se zastave stalno ili povremeno ističu na raznim mjestima (zgradama, ulicama, brodovima, bojnim poljima, planinskim vrhovima), nose na športskim priredbama, svečanostima i političkim skupovima, a neke su poslone i u svemir. Pojedine države imaju različite varijacije zastave za različite namjene. Tako mogu postojati državna i narodna zastava, civilna i ratna, kopnena i pomorska. Zastave prikazane u ovom priručniku uglavnom su one koje se najčešće ističu (u pravilu državne).

Grbovi se javljaju još od vremena križarskih ratova kada su pojedini plemići posebnim bojama i znakovima obilježavali svoje vojnike. Ti su znakovi uskoro postali trajni simboli, tj. plemićki grbovi. Grbove su uskoro prihvatili i ostali društveni slojevi (niže plemstvo, građanstvo) te crkva, cehovi, pojedini gradovi i dr. Njihova se uporaba proširila iz Europe u druge krajeve svijeta.

Grbovi posjeduju bogat grafički izričaj iz kojega se može pročitati mnogo informacija o nekom narodu ili državi. Temeljna pravila heraldike (znanosti o grbovima), koja su se poštivala u srednjem vijeku, u novije se vrijeme sve više napuštaju i uzmiču pred suvremenim umjetničkim izričajima.

Pojedine zastave i grbovi vrlo su stari. Svjedoče o dugotrajnosti pojedinih političkih tvorevina, podsjećaju na nekadašnje državne veze i saveze ili pak govore o kolonijalnoj prošlosti. Drugi su, pak, posve novi dizajnerski uradci

osmišljeni upravo s namjerom da takvu prošlost zaobiđu i naglase neke druge sadržaje. U oba slučaja iz njih se mogu iščitati jasne poruke.

U ovom izdanju Leksikografskoga zavoda Miroslav Krleža, koje je nastalo na temelju građe prikupljene i obrađene u okviru rada na sedmom izdanju *Atlasa svijeta*, objavljenom 2006., zastave i grbovi raspoređeni su po kontinentima i državama. Obuhvaćene su sve neovisne države svijeta, a dodano je još i nekoliko važnijih međunarodnih organizacija te dvadesetak teritorijalnih jedinica koje nisu neovisne države, ali su njihovi simboli u javnosti često prisutni.

U prvom je planu vizualni prikaz zastave i grba. Propisane dimenzije zastave iskazane su broječanim omjerom širine (visine) i duljine zastave uz sliku. Crteži prikazuju zastave kao da se koplje (jarbol) nalazi slijeva. Tekst donosi dopunsko objašnjenje njihova izgleda i značenja simbola. Uz te informacije ovaj priručnik sadrži i nekoliko osnovnih informacija o državama te položajne karte. Za detaljnije informacije o državama valja konzultirati druge izvore, uključujući i pojedina izdanja Leksikografskoga zavoda (*Atlas svijeta*, *Hrvatska enciklopedija*).

Podatci i predlošci za ovo izdanje prikupljeni su i provjereni u različitim izvorima. Učestalost promjena daje pretpostaviti da će neki od prikazanih simbola vrlo brzo nakon izlaska knjige biti više ili manje preinačeni ili zamijenjeni novima.